

Eitt føroyskt model Ð innan heilsuverkið:

Smáu sjúkrahúsin heilsumiðstöðir við útfarandi funktiónum

Um vit siga, at tey smáu sjúkrahúsin skulu skerja virksemd, standa nýttmans bygningar við alskyns tøkni. Hesir kundu verið nýttir til at savna allar fakhólkir vit hava innan heilsu- og almannaverkið. So kundu sjúkrahúsin ístaðin verið ein heilsumiðstöð við útfarandi funktiónum, sum vit kenna tað aðrastaðni frá. Tá kunnu vit liva upp til aðalmálið hjá WHO "heilsa fyri øll innan ár 2000", skrivir Hensia Einarsson, sum starvast sum sjúkrasystur á psykoatrisku deild á Landssjúkrahúsinum.

Hensia Einarsson, sjúkrasystur á Landssjúkrahúsinum. Tjakið millum suðuroyingar/norðoyingar móti havnarimperialistunum er ein finur máti at kamuflera tann veruliga trupulleikan, sum vit fara at fáa í næstu framtíð, nevniliga fleiri gomul og ov fá at taka sær av teimum, tí ein heilur attarbolkur er flýddur undan arbeidslósinum. Mynd kalmur

Sjálvt um eg eri bústandi í Havn og arbeiði á Landsjúkrahúsinum, fari eg at heita á suðuroyingar og norðoyingar um at lesa viðari, hóast hetta »handicap«.

Kjakið hevur í høvuðsheitum snúð seg um tey smáu sjúkrahúsin skulu hava spesialir ella ikki. Í tí eina fornum hevur tað støran tyding at varðveita ortopediina, sum í veruleikanum er eitt prestiguspesi- ali, eisini millum fakkfólk.

Fyri ikki fakkfólk kann tað tykjast fløkjasligt at skilja ímillum tey ymisku spesi- alini, meðan vit sum dag-

liga starvast á einum sjúkra- húsi væl vita, at øll spesi- ali ikki hava somu prestigu. Sjálv arbeiði eg á psyki- atrisku deild, sum sjálvt millum fakkfólk stendur lágt á prestigulistanum.

Hetta slag av sjúklingum verður ikki síðustillað við sjúklingar, sum t.d. fáa skifti eina mjóðni ella knø út. Tað er líkasum meira áhugavert at greiða frá, hvar og hvussu ein er skotin og hvør skar, enn at hava onkra sinnis- sjúku, vera evnissnýtari ella at vera í barnðómi.

Eisini verður ført fram, at læknar skulu vera meira

klædrivætti, enn gott er, men vit, sum kenna system- ið innanfyri vita, at hetta oftast kemur fyri hjá »skeri- læknunum« enn aðrastaðni, møgulega tí teirra karriera- system er bygt á kapping og prestigu. Serliga føra suð- uroyingar og norðoyingar fram, at nógv klándur er á Landssjúkrahúsinum, men vit sum hava okkara dagliga gongd har merkja lítið og onki til tað, tvørturímóti eru vit glað fyri Landssjúkra- húsið og góð við okkara ar- beidspláss.

Vit eru eisini vitandi um, at politikarar altíð hava verið við til at birta uppundir klándur í sjúkrahúskjakin- um, tí teir ongantíð hava megnað at ført ein greiðan heilsupolitikk. Teyra dagnaloyssi eisini á hesum øki hevur ikki júst hjálpt upp á arbeidsumhvørvi á øllum trimum sjúkrahúsin- um.

Spurningur um tryggleika

I modell A í sjúkrahú-

rapportini verður skotið upp, at tey smáu sjúkrahú- sin skulu vera spesialir fyri- uttan og bert hava bráð- teingistørleika og sjúkling- arnir skulu síðan flytast á Landssjúkrahúsið, har sjúklingarnir verða við- gjördir undir tryggum við- urskiftum við fleiri spesial- istum, um tørvur er á tí.

Hetta leyp øði á allar suðuroyingar og norðingar og kravið er, at allir norð- oyingar og suðuroyingar skulu hava líka stóran tryggleika sum havnarfólk, tá tey gerast knappliga sjúk ella koma til skaða. Serliga verður ført fram, at ferðing- artíðin er ov long og veður- líkindini eru óálitandi við t.d. tyrlu.

Nær fara okkara »lands- politikarar« at spæla greitt út, hvussu stóran tryggleika vit hava ráð til?

Skulu allir føroyingar hava 100% tryggleika, ella skulu nakrir føroyingar hava hendan og restin minni.

Tit verða noyddir at taka

stöðu skjótt, ella koma danskararnir eisini her at taka stöðu fyri okkum.

Avleiðingarnar av arbeidslósis- trupulleikunum

Hetta kjakið ávíkavist mill- um suðuroyingar/norð- oyingar móti havnarimperial- istunum er ein finur máti at kamuflera tann veruliga trupulleikan, sum vit fara at fáa í nærmastu framtíð, nevniliga fleiri gomul og ov fá at taka sær av teimum, tí ein heilur attarbolkur er flýddur undan arbeidslósi- num.

Harafturat er heima- sjúkrasystaskipanin skerd, so tað greinsar til tað ófor- svarliga, hetta er eitt lógð paradoks, tí samstundis sum

innleggjartíðin á sjúkra- húsinum er stýtt, hava sjúk- lingarnir tørv á sjúkrarókt, eisini aftan á útskriving, og familjan ella heimahjálpin klára ikki ta røkt, sum er neyðug t.d. til doyggjandi sjúklingar og hetta førir so aftur til innlegging, sum kundi verið óneyðug, um neyðug faglig sjúkrarókt var tøk.

Eitt sýntom afturat uppá politiskt dagnaloyssi innan heilsuaki, er samanlegging av heimasjúkrasystunum og heimahjálparunum, sum samráðst hevur verið um í árávis uttan úrslit, hóast po- litiska avgerð fyri hesum er tikin fyri longri tíð síðan.

Í sjúkrahúsrapportini stendur á fám linjum, at primertænastan innan heilsurøkuna skal upp- prioriterast í takt við læm innleggjardagar á sjúkra- húsið. Tit politikarar hava møguleikan at gera nakað við hetta nú.

Føroyska modellið Ð

Alt hetta gav mær hugskotið til eitt modell Ð, ið ikki stendur í rapportini.

Um vit siga, at tey smáu sjúkrahúsin skulu skerja virksemd, standa nýmót- ans bygningar við alskyns tøkni.

Hesir kundu verið nýttir til at savna allar fakhólkir, vit hava innan heilsu- og al- mannaverkið. So kundu sjúkrahúsin ístaðin verið ein heilsumiðstöð við útfar- andi funktiónum, sum vit kenna tað aðrastaðni frá. Samstundis kundu vit liva

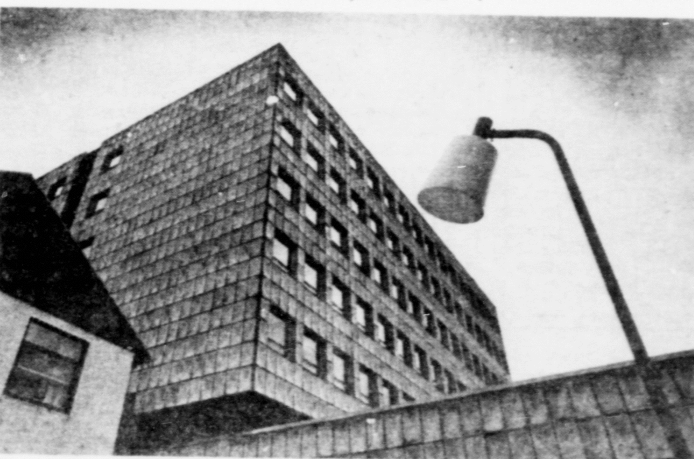
Læknamanning

Tað verður sagt, at tað verða ikki útbúrnir fleiri yvirleknar við breiðari útbúgving. Og at tað eru hesum yvir- læknunum, sum brúk er fyri á teimum smáu sjúkrahúsin- um. Men tað eru júst settir tveir kirurgar á Lands- sjúkrahúsinum við breiðari útbúgving. Hinvegin er tað klárt, at vit mangla samarbeiði í stóran mun. Orsøkin til hetta manglandi samarbeiði er, sum eg siggi tað, henda javna áðøknin móti teimum smáu sjúkrahúsinum. Um vit halda fram við einum seriøsum kjaki, so vinna vit á mál.

Um politikarar velja at varðveita tey smáu sjúkra- húsin, so mugu teir eisini geva teimum umstøður, so- leidis at tann formella tryggin er eftir ráðum Heilsustýrsins. Síðan má verkið sjóðast saman.

Velja teir harafturímóti at niðurlægja tey smáu sjúkrahúsin, so mugu teir eisini klára at siga fólkinum frá avleiðingunum, og ikki goyma seg aftanfyri eina óseriøsa og villileiðandi fak- luga frágreiðing.

Jákup Petersen

Vit sum hava okkara dagliga gongd á Landssjúkrahúsinum merkja lítið og einki til tað klándur, sum suðuroyingar og norðoyingar siga er har. Tvørturímóti eru vit glað fyri Landssjúkrahúsið og góð við okkara arbeidsplass sigur Hensia Einarsson.